

Hillel

Hillel was een geleerde in de Farizeese beweging tijdens de eerste eeuw v.Chr. Hij was de president van het Sanhedrin maar deelde dit leiderschap met Shammai. Hillel en Shammai waren in hun tijd leiders van de twee eerste academies van Thorastudie. Ze namen een bijna tegenovergesteld standpunt in over Thora, waarbij Shammai onderwees wat genoemd werd “de letter van de wet” terwijl Hillel “de geest van de wet” leerde. Zij waren betrokken bij verschillende redetwisten terwijl leiders van hun academies en verschillende van die disputen in het Nieuwe Testament opnieuw ter sprake kwamen.

Een goede studie van Nieuwtestamentische hermeneutiek (uitlegkunde) laat een sterke verbinding zien met Hillel en zijn onderwijzing.¹ Nadat Hillel stierf, nam zijn zoon Simeon de academie over. Simeon werd opgevolgd door Hillel's kleinzoon Gamaliel. Gamaliel wordt vernoemd in Hand.5:34-39 bij het verdedigen van de eerste christenen en van hem wordt in Hand.22:3 gesproken als de leraar van Paulus. Yehoshua's onderwijzingen leken nagenoeg overeen te komen met die van Hillel. Sommige zeer bekende uittalingen zijn bijna citaten van Hillel's onderwijzing. Bijvoorbeeld: “De Gouden Regel”

Daarom, wat u wil dat men aan u doet, doe ook zo aan hen, want dit is de Wet en de Profeten. (Mat.7:12 NKJV)

Dit komt heel dicht in de buurt van Hillel's befaamde verklaring die ook in het Judaïsme “De Gouden Regel” genoemd wordt:

Wat voor u verachtelijk is, doe dit niet aan uw buurman, dat is de hele Thora... (b.Shabbat 31a)

Hillel was een van de eersten om t.b.v. Bijbelse hermeneutiek een stel regels op te schrijven. Onmiskenbaar bestonden deze regels reeds vóór hem, aangezien het gebruik ervan in de Hebreeuwse Geschriften kan gevonden worden. Hij is mogelijk de eerste geweest om hun nut in de Schrift te erkennen en ze op te schrijven. Zo doende legde hij de basis voor het bepalen van de juiste interpretatiemethoden die later door Yehoshua en Zijn discipelen gevolgd werden. Het kennen van deze regels zal je de bedoeling (persoonlijk zou ik het woord intentie gebruiken) van de schrijvers van het Nieuwe Testament helpen begrijpen. Zonder deze regels te begrijpen, gaat de bedoeling vaak aan je voorbij en worden verkeerde besluiten gemaakt omwille van de ontbrekende informatie.

¹ Dit wil niet zeggen dat God Hillel nodig had om Yehoshua te leren hoe de Schrift correct moest verklaard worden. Als iemand de geleerden van zijn tijd wil beïnvloeden, zal hij de aanvaarde bekende methoden moeten gebruiken. Aangezien Hillel's methodes het beste wetenschappelijk werk van die tijd was, is het niet vreemd dat Yehoshua en Shaul (Paulus) zijn technieken gebruikten. Het probleem ontstaat nadien als een latere lezer het gebruik van een methode niet opmerkt en de bedoeling van de boodschap verkeerd begrijpt.

De Zeven Regels van Hillel

1. **Qal V'Khomer** (licht en zwaar) קל וְכֹהֵר Dit is niet *tov ov'ra* (goed en slecht)

Qal V'Khomer is de vergelijking van twee gelijkaardige voorwerpen, mensen, plaatsen enz., waarbij één van de voorwerpen een grotere waarde, invloed, ligging heeft dan het andere. Het is niet een vergelijking van tegengestelden. Qal V'Khomer maakt een juiste stelling betreffende een lichter ding en laat zien dat als het met dat lichtere ding waar is het ook betreffende het zwaardere ding waar moet zijn. Wanneer het aangewezen is, mag de stelling ook omgekeerd worden, zeggende dat als het voor het zwaardere ding waar is het ook voor het lichtere ding waar moet zijn. Dit hangt af van het verband tussen de voorwerpen en de gevolgtrekking die gemaakt wordt. Om dit in een formule te zetten, zouden we kunnen zeggen: als B groter is dan A en X waar is voor A, dan moet X zeker ook waar zijn voor B. Als dit in de Schrift toegepast wordt, wordt dikwijls de zinsnede “hoeveel te meer” gebruikt. Een voorbeeld van de vergelijking van licht naar zwaar zou kunnen zijn: als een man zou kunnen zorgen voor de kinderen van zijn burens (licht), hoeveel te meer zou hij dan kunnen zorgen voor die van zichzelf (zwaar). Of een voorbeeld van het omgekeerde: als een koning (zwaar) de rechten van zijn onderdanen moet respecteren, hoeveel te meer zou de politieagent (licht) het moeten doen. Beide zijn goede voorbeelden van licht en zwaar, en beide zijn deugdelijke besluiten volgens deze techniek.

Qal V'Khomer kan zowel op een positieve als een negatieve manier toegepast worden. Men zou kunnen verwijzen naar een groot ding en vervolgens met deze techniek te verstaan geven dat iets anders nog groter is. Men zou ook naar een verschrikkelijk ding kunnen verwijzen en dan te verstaan geven dat iets anders erger is (nog verschrikkelijker). De bedoeling zal door de context duidelijk zijn. Ten behoeve van de duidelijkheid zal ik de termen *positief* en *negatief* gebruiken om de waarde van toename aan te geven en zal ik de term *omgekeerd* gebruiken wanneer een passage het koning/politieagentvoorbeeld volgt. Deze begrippen zijn in het verleden niet gebruikt bij het onderwijzen van deze techniek, maar omwille van de kernachtige communicatie wens ik ze bij de volgende voorbeelden te gebruiken.

Rabbijnse schrijvers verdeelden deze vorm van denken in twee types. Dat zijn *Qal V'Khomer Miforash* waarbij het Qal V'Khomer argument uitdrukkelijk vermeld wordt, en *Qal V'Khomer Satum* waarbij het Qal V'Khomer argument *onuitgesproken* is. We gaan nu kijken naar voorbeelden in de Schrift waarbij Qal V'Khomer gebruikt is.

Qal V'Khomer Miforash i/d Tanakh (licht en zwaar expliciet vermeld) קָל וְחֹמֶר מִפְּרָשׁ;
(*Omgekeerd*) En David zei tot Abishai en al zijn dienaars, “Zie hoe mijn zoon die van mijn eigen lichaam voortkwam mijn leven zoekt. Hoeveel te meer nu moge deze Benjaminit? Laat hem alleen en laat hem vervloeken; want zo heeft de HERE hem opgedragen. (2 Sam.16:11 NKJV)
(*Omgekeerd, negatief*) Als God in Zijn heiligen geen vertrouwen stelt en de hemelen in Zijn ogen niet zuiver zijn, 16 hoeveel te minder de mens die walgelijk en vies is, die onrechtvaardigheid drinkt als water! (Job 15:15 NKJV)

Yehoshua gebruikt Qal V'Khomer Miforash in het Nieuwe Testament
(*Positief*) Kijk naar de raven, want zij zaaien noch oogsten, die noch opslagplaats noch schuur hebben; en God voedt ze. Van hoeveel meer waarde bent u dan de vogels? ... (Luc.12:24 NKJV)
(*Positief*) Welke man onder u heeft één schaap en zal als het in een put valt op Sabbat er niet naar grijpen en het eruit halen? Van hoeveel meer waarde is dan een mens dan een schaap? Daarom is het gewettigd om goed te doen op de Sabbat. (Mat.12:11-12)

Qal V'Khomer Satum (licht en zwaar *onuitgesproken*) קָל וְחֹמֶר סְתוּם
(*Positief*) Wanneer een mens op Sabbat de besnijdenis ontvangt, opdat de wet van Mozes niet gebroken zou worden, bent u dan boos op Mij omdat Ik op de Sabbat een mens helemaal gezond maak? (Joh.7:23 NKJV)
(*Omgekeerd*) Indien de wereld u haat, weet u dat zij Mij gehaat heeft vóórdat zij u gehaat heeft. Indien u van de wereld was, zou de wereld de zijnen liefhebben. Maar omdat u niet van de wereld bent, maar Ik u uit de wereld gekozen heb, daarom haat de wereld u. Herinner u het woord dat Ik tot u gesproken heb: “Een knecht is niet groter dan zijn meester.” Als ze Mij vervolgd hebben, zullen ze ook u vervolgen. Als ze Mijn woord bewaard hebben, zullen ze eveneens het uwe bewaren. (Joh.15:18 NKJV)

Vbn. waarbij Qal V'Khomer Satum toegepast is maar verkeerd begrepen werd
(*Positief*) Laat dus niemand je beoordelen in drinken of in voedsel, of wat betreft een feest of een nieuwe maan of Sabbatten, die een schaduw zijn van komende dingen, maar de substantie (het lichaam) is van Christus. (Kol.2:16-17 NKJV)
Dit betreft de spijswetten, feesten, nieuwe manen en Sabbatten; ze worden een *schaduw* genoemd. De term “schaduw” wordt gebruikt om aan te geven dat ze *licht* zijn in vergelijking met het wezenlijke dat *zwaar* is. Het christendom gebruikt dit alsof het Tov ov’Ra (goed en slecht) zou zijn. Men mag nooit een groot ding vergelijken met een onbelangrijk ding. Het *lichte* moet van dezelfde natuur zijn als het *zware* opdat de vergelijking betekenisvol zou zijn. Als u zou stellen, “het gevangenisvoedsel is afschuwelijk, hoeveel te meer het koken van mijn vrouw”, dan betwijfel ik of uw vrouw zich geveleid zal voelen.

Aangezien Qal V'Khomer ook in het negatieve werkt, wordt bij het vergelijken van een slecht ding ten opzichte van elk ander ding het tweede voorwerp als slechter beschouwd. Daarom zal uw vrouw zich bij de vorige vergelijking beledigd voelen. Een gepast compliment zou in het volgende scenario gegeven worden. Een zakenman en zijn vrouw onderhouden een cliënt door hem zijn vrouw mee te nemen naar een zeer exclusief

restaurant. Na het restaurantbezoek gaan ze naar een voorstelling op Broadway en ze sluiten de avond af met naar het huis van de gastheer te gaan voor een dessert dat zijn vrouw gemaakt heeft. Als de zakenman zou zeggen “Tiffany’s en The Music Man zijn een schaduw van het goede dat gaat komen: de marmercake met kersen van mijn vrouw”, dan zou de zinsnede gepast gebruikt worden zodat het zijn vrouw zou complimenteren. Deze uitspraak doet niets af van de voorafgaande belevenis.

Eens we dit gebruik van “schaduw” Qal V’Khomeer Satum ontdekken, een onuitgesproken licht en zwaar, wordt de zinsnede ‘laat niemand u beoordelen’ verstaanbaarder. Men kan iemand er niet van weerhouden hem te beoordelen. Zelfs als iemand volmaakt zou zijn, dan nog wordt hij bekritiseerd. Neem bijvoorbeeld al de kritiek op Yehoshua. Dit zou naar het taaleigen verstaan moeten verstaan worden als een aansporing om “je gepast te gedragen met betrekking tot,” of “te handelen zoals de Thora het voorgeschreven heeft”. Dus het vers dat door sommigen in het christendom gebruikt wordt om te argumenteren tegen het houden van de spijswetten, de feesten en de sabbatten beveelt ons eigenlijk om ze na te leven zoals voorgeschreven door de Thora.

(Positive)

Want de wet, die een schaduw heeft van de goede dingen die toekomstig zijn, en niet het echte beeld van de dingen, kan nooit met deze zelfde offers, die zij voortdurend van jaar tot jaar brengen, hen die naderen volmaakt maken (Hebr.10:1 NKJV).

De wet en de offers zijn de schaduw die *licht* is; Messias en Zijn geprofeteerde werken zijn goede toekomstige dingen, dus de *zwarte*. De wet en de offers voorafschaduwden (voorafbeelden) de vervolmaking van de wereld wat tijdens en na het Duizendjarig koninkrijk door Messias gerealiseerd wordt. Beide zijn van God, beide zijn van grote betekenis; het ene elimineert het andere niet.

Als de door velen gemaakte exegese (Bijbelverklaring) van deze twee voorafgaande verzen consequent toegepast werd, moest God niet langer voor de raven zorgen omdat hij voor de mens aan het zorgen is.

2. G'zerah Shavah (Gelijkwaardigheid van uitdrukkingen) גִּזְרָה שָׁוְיָה

Er wordt een overeenkomst aangegeven tussen twee afzonderlijke teksten op basis van een vergelijkbaar zinsdeel, woord of wortel. De schrijver van de Hebreeënbrief gebruikt G'zerah Shavah om een onderwijzing te ontwikkelen. Hij neemt -het woord *yom* (dat met *dag* of *vandaag*² vertaald wordt) en combineert dit met het zinsdeel “Mijn werk” en het woord “rust” als basis voor een verband tussen Psalm 95:7-11 en Genesis 2:2.

Psalm 95:7-11 NBG

7 Want Hij *is* onze God, en wij *zijn* het volk dat Hij weidt, schapen Zijner hand. Vandaag, zo gij Zijn stem hoort,

8 verhardt uw hart niet, gelijk te Meriba, gelijk ten dage van Massa in de woestijn;

9 doch toen uw vaders Mij verzochten, Mij op de proef stelden ofschoon zij Mijn werk hadden gezien.

10 Veertig jaren heb Ik Mij geregeerd aan dat, Ik zeide het is een volk, dwalende van hart, en zij kennen Mijn wegen niet. 11 Daarom heb Ik in gezworen in Mijn toorn: Tot mijn rustplaats zullen zij niet komen

Hebr.3:7-11 NBG

7 Daarom, gelijk de Heilige Geest zegt: Vandaag, indien gij Zijn stem hoort,

8 zo verhardt uw harten niet, zoals bij de [de verbittering, ten dage der verzoeking, in de woestijn;

9 waar uw vaders Mij verzochten door mij op de proef te stellen, hoewel zij Mijn werken zagen, veertig jaren lang.

10 Daarom heb Ik een afkeer gekregen van dat geslacht, en Ik heb gezegd: Altijd dwalen zij met hun hart, en zij hebben Mijn wegen niet gekend.

11 Zodat ik gezworen heb in Mijn toorn nooit zullen tot Mijn rust ingaan!

² *HaYom*, letterlijk “de dag”, is een idioom dat met vandaag vertaald wordt; terwijl *yom*, zonder het bepaald lidwoord, met “dag” vertaald wordt. Deze worden beschouwd als hetzelfde Hebreeuwse woord. (of dezelfde woorden)

in verbinding met:

Genesis 2:2 SV

Als nu God op de zevende dag volbracht had Zijn werk, dat Hij gemaakt had, heeft Hij gerust op de zevende dag van al Zijn werk, dat hij gemaakt had.

Hebr.4:4 SV

Want Hij heeft ergens van de zevende [dag] aldus gesproken: En God heeft op de zevende dag van al Zijn werken gerust.

Paulus besluit

(Hebr.4:5-9 NJB) ⁵ En, weerom, de passage hierboven zegt: Zij zullen nooit mijn rustplaats bereiken. ⁶ Het blijft dan het geval dat er een volk zou kunnen zijn dat het zou willen bereiken, en aangezien degenen die het eerst het goede nieuws gehoord hebben verhinderd waren van binnen te gaan door hun weigering te geloven, ⁷ regelde God een andere dag, een Vandaag, wanneer hij door David zei in de reeds aangehaalde tekst: Indien u vandaag enkel zou willen luisteren naar hem; verhard uw harten niet. ⁸ Als Joshua hen in deze plaats van rust geleid had, zou God nadien niet van een andere dag gesproken hebben. ⁹ Er moet daarom voor Gods volk nog altijd een zevende dagrust gereserveerd zijn,

Paulus laat zien dat de natie Israël Gods rust niet is ingegaan toen zij het land binnentrokken. Hij wijst er op dat David stelde: “Vandaag als u mijn stem hoort.” Dit gaat over een tijdvak lang nadat zij met Joshua het land binnengingen, daarmee suggererend dat de gelegenheid voor allen niet eindigde toen God stelde: “Dus zweerde Ik in Mijn toorn, ‘zij zouden Mijn rust niet ingaan.’” Aangezien de rust niet kwam toen zij de eerste keer het beloofde land ingingen, maar David van een andere dag sprak, leidt Paulus daaruit af dat er nog steeds een zevende dagrust voor het volk van God voorzien moet zijn.

Deze toekomstige rust waarvan Paulus sprak verwijst naar een terugkeer naar het land van Israël, maar de precieze uitdrukking die hij gebruikt leent zich tot een dubbele betekenis. Ik geloof dat hij nu net deze dubbele betekenis beoogde. Het woord dat in de meeste vertalingen als *rust* vertaald is, maar als zevende dagrust in de **New Jerusalem Bible**, is het Griekse woord *sabbatimos*, dat letterlijk *een Sabbat in acht nemen* betekent. Het in acht nemen van de Sabbat moet een herinnering aan de schepping zijn.³ Paulus verwijst naar het scheppingsverhaal door Genesis 2:2 aan te halen. Paulus gebruikt Psalm 95 om te laten zien dat er nog een kans overblijft om het koninkrijk binnen te gaan en te rusten. Dit maakt dat de Sabbat naar een toekomstige rust verwijst. Daarom voegt Paulus nog een reden voor ons om de Sabbat te houden toe, niet alleen om te gedenken maar ook om een ingaan in de Rust van God in het duizendjarig koninkrijk te verkondigen.

(Hebrews 4:10-11NJB) Want wie tot Zijn rust is ingegaan, is zelf ook tot rust gekomen van zijn werken evenals God van de zijne 11 Laten we er dus ernst mede maken om die rust in te gaan , opdat niemand ten val kome door dit voorbeeld van ongehoorzaamheid te volgen .

Bemerk in vers 11 dat hij ons aanmoedigt ons te beijveren om die rust in te gaan. Hij kan momenteel niet naar het Duizendjarig koninkrijk verwijzen aangezien men Messias' terugkomst niet kon forceren. Is de weigering van de kerk om Gods zevende dag Sabbat te erkennen de reden dat de leer van een letterlijk koninkrijk gedurende 1500 jaar losgelaten werd en de onderwijzing van de evolutieleer in de laatste eeuw gedijde?⁴

³ (Exodus 20:11) Want in zes dagen maakte de HERE de hemelen en de aarde, de zee, en alles dat in hen is, en rustte de zevende dag. Daarom zegende de HERE de Sabbatdag en heiligde die.

⁴ “A Sign Between You and Me,” een boek van de hand van de schrijver van deze handleiding, laat de historische overgang zien van de Sabbat naar de zondag en openbaart dat het Nieuw Testament van de Sabbatgeboden niets afdoet.

3. Binyan av mikathuv echad (Van één tekst een vader bouwen) בְּנֵי אָב מִכְתוּב אֶחָד

Eén duidelijke passage dient als basis voor het maken van een regel die voor gelijkaardige gevallen kan toegepast worden.

(Deut.22:8 NKJV) “Wanneer je een nieuw huis bouwt, dan zul je een balustrade voor uw dak maken, opdat je geen schuld van bloedvergieten over uw huisgenoten brengt indien er iemand van af valt.”

Dit vers is *de vader* voor veel beslissingen in de Amerikaanse wet. Door dit als een vader te gebruiken werd bepaald dat een eigenaar verantwoordelijk kan gehouden worden voor het gevaar dat hij creëerde en waartegen hij niet beveiligde. Indien een eigenaar van een eigendom een gracht graaft en die niet netjes afbakent of omheint, zal hij aansprakelijk zijn voor letsel berokkend aan iedereen die zijn eigendom oversteekt. Het werd zelfs uitgebreid naar buitensporige misbruiken aangezien in de jaren daarna de beslissingen afhingen van opeenvolgende presidenten veeleer dan van geschreven mandaten. Tegenwoordig is men het tweede gedeelte van dit vers vergeten. Het stelt “dat je geen schuld van bloedvergieten over je huisgezin mag brengen ...” Als je de juiste voorzieningen trof, kon je niet voor schuldig gehouden worden. Tegenwoordig, zelfs als je een omheining rond het gat plaatste, een markering in 25 talen aanbracht, de gracht bedekte met een dikke metalen deksel en een bord met verboden doorgang aan de ingang van het eigendom plaatste, zou je nog altijd vervolgd kunnen worden als iemand het verbod negeerde, de omheining opensneed, het deksel optilde en erin viel.

(Jak. 4:6-10 NKJV) 6 Maar Hij geeft meer genade. Daarom zegt Hij: “God weerstaat de trotsen, maar geeft genade aan de nederigen.” 7 Daarom, onderwerp u aan God. Weerstaat de duivel en hij zal van u wegvlugten. 8 Nader tot God en Hij zal tot u naderen. Reinig uw handen, gij zondaars; en zuiver uw harten, gij dubbelhartigen. 9 Jammer en treur en ween! Laat uw gelach veranderd worden in rouw en uw vreugde in somberheid. 10 Verneder uzelf voor het oog van de Here, en Hij zal u verheffen.

(Spr.3:34 LXE) De Here weerstaat de trotsen; maar hij geeft genade aan de nederigen.

Jakobus gebruikt Spreuken 3:34 als een *vader* om aan te tonen dat als je jezelf voor God verootmoedigt, dan zal Hij namens u de aanklager weerstaan en de aanklager zal je verlaten. We kunnen HaSatan⁵ herkennen als hoogmoedig en de heer van de hoogmoedigen, maar HaSatan betekent de aanklager. De aanklager veracht de rechtvaardigen. Het Hebreeuws woord dat in deze spreuk gebruikt wordt is לִיץ (litz) wat zowel verachting als trots betekent. In de meeste vertalingen vanuit het Hebreeuws wordt het woord vertaald als verachtelijk en Jakobus neemt aan dat u weet dat de grootste *verachter* HaSatan is. Hij concludeert dus dat jezelf verootmoedigen voor God zal maken dat HaSatan vlucht.

---

⁵ HaSatan is het Hebreeuws woord waarvan we in het Nederlands de “naam” Satan afleiden. Nochtans is dit problematisch wanneer we Satan als een naam gebruiken. Het bepaald lidwoord (de) wordt in het Hebreeuws nooit voor een naam geplaatst. Het feit dat Ha (de) voor Satan komt zet mij ertoe aan te geloven dat Satan niet een naam is, veeleer een beschrijving of een titel voor een groep. Het betekent de verwoester, het zou dus een beschrijving kunnen zijn van het werk van iemand of het kan een benaming zijn voor al de gevallen engelen die tegen God in opstand kwamen.

4. Binyan av mishnei kethuvim (Van twee of meer teksten een vader bouwen) בְּנֵי אָב מִשְׁנֵי כְתוּבִים

Twee of meer passages dienen als basis voor het maken van een algemene stelling.

(Rom. 9:24 NKJV) zelfs ons die Hij riep, niet enkel uit de Joden, maar ook uit de niet-joden? 25 Zoals Hij ook zegt in Hosea: “Ik zal hen ‘Mijn volk’ noemen, die niet Mijn volk waren; En haar ‘geliefde’, die niet geliefd was.” 26 “En het zal gebeuren op de plaats waar tot hen gezegd was: ‘Gij zijt Mijn volk niet’; Daar zullen zij genoemd worden ‘zonen van de levende God.’” 27 Jesaja riep ook betreffende Israël uit: “Alhoewel het aantal van de kinderen van Israël als het zand van de zee wordt; Het overblijfsel zal gered worden. 28 Want Hij zal het werk afmaken en het afsnijden in gerechtigheid; Want de HERE zal een kort werk op aarde doen.” 29 En zoals Jesaja eerder zei: “Tenzij de HERE van Sabaoth ons een zaad overgelaten heeft, We zouden zoals Sodom geworden zijn; En we zouden zoals Gomorrah gemaakt zijn.” 30 Wat zullen wij dan zeggen? Dat de niet-joden, die de gerechtigheid niet najaagden, tot gerechtigheid gekomen zijn, zelfs de gerechtigheid van het geloof;

Paulus gebruikt Hosea 1:10 & 2:23 en past dit toe op Jesaja 10:22 om aan te tonen dat God de bedoeling heeft om het noordelijk koninkrijk tot een gerechtigheid van geloof te brengen en hen terug naar het land te halen. God zal dit doen, ofschoon zij tegen Hem rebelleerden en Zijn Thora verwierpen en onder de naties verspreid werden. In vers 23 van Romeinen spreekt hij van de pottenbakker die vaten voor ontferming en vaten voor vernieling uit dezelfde klont maakt. Heel het noordelijke koninkrijk was van de zelfde klont, sommigen waren om zoek te raken in de natiën. Het woord met vernieling vertaald (ἀπολεία, apoleia) wordt vaak als ‘verloren’ (zoek geraakt) vertaald.

Voor dezen die verloren waren, plande God om genade te tonen. Na deze verklaring van genade vanuit vers 23 vervolgt hij met aan te tonen dat deze ontferming zal toegepast worden op degenen die nu als niet-joden aanzien worden, toe te schrijven aan het feit dat zij onder de natiën verdreven zijn. Dit wordt door sommigen in het Protestantisme aangewend om aan te tonen dat God Israël afgesneden heeft en de verlossing voor de heiden opengesteld heeft. Het wordt een bewijstekst dat de kerk Israël als de uitverkorene vervangt. In wezen toont dit aan dat de kerk de *uitverkorene* is, wegens het verbond dat God met hun voorvaders sloot; voorvaders die zij vergeten zijn maar een verbond dat God nooit vergeten heeft. Paulus zou ook גִּזְרָה שְׂוָה **G'zerah Shavah** (Gelijkwaardigheid van uitdrukkingen) kunnen gebruikt hebben om tot deze conclusie te komen. Zowel de Jesaja passage als de Hosea passage gebruiken dezelfde zinsnede: "... kinderen van Israël worden als het zand van de zee..." Dit zou Paulus' reden kunnen zijn om de Hosea-passage op de Jesaja-passage toe te passen, evenwel toont hij dit niet duidelijk aan in zijn geschreven argument. Het zou een onuitgesproken verband kunnen zijn waarvan hij verwachtte dat zijn publiek dit begreep. Mogelijk is dit een voorbeeld van G'zerah Shavah Satum⁶

⁶ Ik vind geen historische basis om de techniek, G'zerah Shavah Satum genaamd, te claimen. Ik laat gewoon de mogelijkheid open dit te veronderstellen omdat we documenten hebben die aantonen dat het Qal V'Khomer onderwezen werd en het is voor de hand liggend dat diezelfde stilzwijgende techniek verschillende keren door Paulus en Yehoshua werd gebruikt tesamen met de meeste van de andere regels van Hillel.

5. K'lal uf'rat (het algemene en het bijzondere) כָּלֵל וּפְרָט

Er wordt een algemene stelling gemaakt, gevolgd wordt door een passage die meer details geeft om aldus de eerder gemaakte algemene stelling te verduidelijken.

Genesis 2:2 zegt ons dat God de zevende dag zegende en heiligde. Het zegt echter niet hoe Hij die heiligde. Genesis vermeldt slechts dat God op die ene dag rustte. De rest van de Thora geeft evenwel meer details over hoe hij geheiligd wordt.

(Genesis 2:2 NKJV) En op de zevende dag eindigde GOD zijn werk dat Hij gedaan had, en Hij rustte op de zevende dag van al Zijn werk dat Hij verricht had. 3 Daarna zegende God de zevende dag en heiligde die, omdat Hij daarin rustte van al Zijn werk welk God geschapen en gemaakt had.

(Exodus 20:10 NKJV) maar de zevende dag *is* de Sabbat van de HERE uw God. *Daarin* zul je geen werk doen: gij, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw knecht, noch uw meid, noch uw vee, noch de vreemdeling die binnen uw poorten *is*. 11 Want *in* zes dagen maakte de HERE de hemelen en de aarde, de zee en alles wat daarin is, en rustte de zevende dag. Daarom zegende de HERE de Sabbatdag en heiligde die.

De Exodus passage geeft details over hoe te handelen om hem gezegend te maken.

(Leviticus 23:3 NKJV) 'Zes dagen zal er werk verricht worden, maar de zevende dag *is* een Sabbat van alleen rust, een heilige bijeenkomst. U zult *daarop* geen werk verrichten, het is de Sabbat van de HERE in al uw verblijfplaatsen.

Deze passage vertelt ons dat er op de Sabbat een gewijde samenkomst sou moeten zijn. Deze latere passages geven meer details aangaande wat er moet gedaan worden omdat de zevende dag geheiligd is. Door de latere passages te combineren met de eerdere kunnen we verduidelijken hoe God wenst dat wij ons op de Sabbat gedragen.

6. Kayotzei bo mimekom akheir (analogie van een andere passage gemaakt) כִּיֹּצֵא בּוֹ מִמְּקוֹם אַחֵר

Twee passages kunnen tegenstrijdig lijken totdat een derde het conflict opheft.

Gebod (Exodus 20:26 NKJV) 'Noch zult gij met trappen opklimmen naar Mijn altaar, opdat uw naaktheid daarop niet getoond zou worden.'

Conflict (10 ellen is zowat 4,57m, het altaar is te hoog om het zonder het gebruik van trappen te doen) (2 Kron. 4:1 NKJV) Bovendien maakte hij een bronzen altaar: twintig ellen was zijn lengte, twintig ellen zijn breedte en tien ellen zijn hoogte.

Conflict (Ezechiël voorziet treden in de Millennium tempel)
(Ezechiël 43:16 NKJV) "De altaarhaard is twaalf ellen lang, twaalf breed, vierkant aan zijn vier hoeken; 17 "de richel, veertien *ellen* lang en veertien breed aan zijn vier zijden, met een rand van een halve el er omheen; zijn basis, één el helemaal er omheen; en zijn trappen zien uit op het oosten.

Salomons constructie van de tempel in 2 Kron. 4:1 en Ezechiël's Millennium tempel lijken tegenstrijdig te zijn met het gebod van Exodus 20:26 aangezien de hoogte van Salomons altaar (ongeveer 4,57m) een toegang naar boven vereiste en Ezechiël's tempel trappen opsomt. Hoe dan ook, Exodus 28:42 lost het conflict op door aan te tonen dat de trappen niet de kwestie waren, veeleer de bedekking van hun naaktheid met broeken wanneer ze de trappen bestegen.

Oplossing (draag broeken om uw naaktheid te bedekken)
(Exodus 28:42 NKJV) "En gij zult voor hen linnen broeken maken om hun naaktheid te bedekken; die zullen reiken vanaf de middel tot de dijen.

7. Davar halamed me'inyno (Uitleg verkregen vanuit de context) דָּבָר הַלְמֵד מֵעִנְיָנוּ

De volledige context, niet de afzonderlijke stelling, moet in overweging genomen worden voor een zorgvuldige uitlegkunde. Hillel had het niet nodig om zoveel informatie te onderzoeken om de context te bepalen. Hij leefde in een tijd die veel gelijkenis vertoonde met wat de Tenach verhaalt. Hij sprak de taal waarin de Bijbel geschreven was. Hij begreep de primaire context. Wij moeten al de externe context van de Schrift herontdekken bij het bestuderen. Dit kwam in deze handleiding uitgebreid naar voren in de sectie over context. Voor bijkomende studie over context, lees het artikel "Context of Situation" van deze auteur.

Frank Houtz
Dry Bones Restoration Company
www.drybonesrestorationcompany.com
Post Office Box 306
Winchester, Kentucky 40392
drybonesresco@yahoo.com